ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ FRANCESCO CAPOTORTI της 21ης Ιουνίου 1979 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Στην υπό κρίση υπόθεση, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου διέπεται από το άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έχει πλήρη δικαιοδοσία· καλείται, αφενός, να κρίνει επί της νομιμότητας αποφάσεως της Επιτροπής η οποία, στις 30 Μαΐου 1978, επέβαλε πρόστιμο βάσει του άρθρου 64 της Συνθήκης ΕΚΑΧ στην εταιρία «Metallurgica Luciano Rumi SpA», Bergamo, αφετέρου δε να εκτιμήσει αν το πρόστιμο που ανέρχεται σε 65 135 ΛΜ είναι ανάλογο προς την παράβαση.

Η απόφαση της Επιτροπής εκδόθηκε διότι η επιχείρηση Rumi παρέβη τόσο τη διάταξη του άρθρου 60, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, τη σχετική με τη δημοσιότητα των τιμοκαταλόγων και τους όρους πωλήσεως τους εφαρμοζόμενους από τις επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβα στην Κοινή Αγορά, όσο και τις γενικές αποφάσεις περί εφαρμογής αυτής της διατάξεως (ειδικότερα, τις αποφάσεις 30/53 και 31/53 της Ανωτάτης Αρχής της 2.5.1953, περί απηγορευμένων κατά το άρθρο 60, παράγραφος 1, της Συνθήκης πρακτικών, στην Κοινή Αγορά Άνθρακος και Χάλυβος και των όρων πωλήσεως που εφαρμόζονται από τις επιχειρήσεις της βιομηχανίας χάλυβος, οι οποίες τροποποιήθηκαν για τελευταία φορά από τις αποφάσεις της Επιτροπής 72/440 και 72/441/ΕΚΑΧ της 30.12.1972).

Η ειδικώς προσαπτόμενη στην εταιρία Rumi παράβαση συνίσταται στο ότι αυτή συνήψε, στις 28 Απριλίου 1977, με τη γαλλική επιχείρηση Descours & Cabaud της Λυών σύμβαση προμηθείας μεγάλης ποσότητας ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής σε σταθερές τιμές κατώτερες από τις ισχύουσες εκείνη την εποχή τιμές του τιμοκαταλόγου της ίδιας αυτής επιχείρησης, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια επιθεωρήσεως της εν λόγω εταιρίας που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο 1977. Το ποσό της διαφοράς μεταξύ των τιμών του τιμοκαταλόγου και των εν λόγω συμβατικών τιμών, που προκύπτει από σειρά τιμολογίων που αφορούν την παραγγελία G 20 RM του προαναφερθέντος πελάτου υπολογίστηκε από την Επιτροπή σε 458 998 933 ιταλικές λίρες, ενώ η ολική αξία των αντικανονικών πωλήσεων ανέρχεται σε 1 678 688 435 λίρες Ιταλίας. Στην απόφαση της 30ής Μαΐου 1978, η Επιτροπή ανέφερε ότι όρισε το ποσό του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των παραβάσεων, το ποσό της διαφοράς μεταξύ τιμών τιμοκαταλόγου και συμβατικών τιμών, τις περιστάσεις υπό τις οποίες οι παραβάσεις έλαβαν χώρα καθώς και τις δυνατότητες της επιχείρησης.

Με την προσφυγή της, που ασκήθηκε στις 22 Ιουνίου 1978, η εταιρία Rumi ζητεί την ακύρωση ή, τουλάχιστον, τη μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως (υπό την έννοια της μειώσεως του ποσού του προστίμου) και να καταδικαστεί η Επιτροπή

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

στα δικαστικά έξοδα. Προς υποστήριξη των αιτημάτων της προβάλλει την παράβαση ουσιωδών τύπων λόγω ελλείψεως αιτιολογίας της αποφάσεως, πασίδηλης αγνοήσεως της Συνθήκης και ειδικότερα του άρθρου 60, παράγραφος 2, στοιχεία α και β, μη αποδοχής περιστάσεως που συνιστά ανωτέρα βία αποκλείουσα ευθύνη και κατάχρηση εξουσίας. Σημειώνω, ωστόσο, ότι ο ισχυρισμός περί ελλείψεως αιτιολογίας συνδέεται στενά με ορισμένα επιχειρήματα που η προσφεύγουσα προβάλλει όσον αφορά έναν από τους ισχυρισμούς που εμπίπτει στο πλαίσιο της πασίδηλης αγνοήσεως της Συνθήκης. Πρέπει, επομένως να εξετασθεί ο ισχυρισμός περί παραβιάσεως ουσιώδους τύπου μετά την έκθεση των εν λόγω επιχειρημάτων.

2. Η προσφεύγουσα τονίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του κειμένου του άρθρου 60 της Συνθήκης, της λογικής αυτής της διατάξεως και των επιδιωκόμενων με τη δημοσίευση των τιμοκαταλόγων σκοπών, που έχουν διευκρινιστεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η διάταξη που απαγορεύει αυξήσεις ή μειώσεις των τιμών του τιμοκαταλόγου αφορά αποκλειστικά τις *συγκρίσιμες* συναλλαγές. Όμως, κατά την προσφεύγουσα, οι ράβδοι οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής υψηλής προσφύσεως Fe E 45 που κατασκευάζει για τη γαλλική αγορά αποτελούν προϊόν διαφορετικό από οποιοδήποτε άλλο τύπο ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής κατασκευαζόμενων για τις άλλες αγορές της Κοινότητας, έτσι ώστε δεν μπορούν να διατεθούν σε άλλες αγορές. Επιπλέον, η επιχείρηση Rumi υποστηρίζει ότι δεν έχει, στη Γαλλία, παρά μόνο αυτόν τον πελάτη από τον οποίο προέρχεται η παραγγελία της 28ης Απριλίου 1977. Από τις δύο αυτές περιστάσεις προκύπτει η αδυναμία συγκρίσιμων συναλλαγών για τους εν λόγω ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής. Σχετικώς, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η προαναφερθείσα απόφαση 31/53 της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 72/440, όρισε ως συγκρίσιμες κατά την έννοια του άρθρου 60, παράγραφος 1, της Συνθήκης «τις συναλλαγές, οι οποίες συνάπτονται με αγοραστές που είναι ανταγωνιστές»· στην προκειμένη περίπτωση, αντιθέτως, η ειδική φύση του προϊόντος αποκλείει οποιοδήποτε ανταγωνισμό μεταξύ αγοραστών. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα καταλήγει στο συμπέρασμα, όσον αφορά την παραγγελία G 20 RM της 28ης Απριλίου 1977 (καθώς και όσον αφορά την επόμενη παραγγελία G 21 RM της 2ας Μαΐου 1977), ότι δεν παραβιάστηκε η υποχρέωση δημοσιεύσεως των τιμών που αναφέρει το άρθρο 60, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, για τον απλό λόγο ότι αυτή η υποχρέωση δεν υφίσταται για το εν λόγω προϊόν.

Η επιχειρηματολογία συνοπτικά αποβλέπει κυρίως στο να αποδείξει ότι η προσβαλλομένη απόφαση παραβιάζει τη Συνθήκη. Θα έπρεπε, όμως, να ισχύει και προς υποστήριξη του ισχυρισμού της προσφυγής περί παραβιάσεως από την προσβαλλόμενη απόφαση ουσιωδών τύπων, ο οποίος περιορίζεται στο να προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν έκανε λόγο, στην αιτιολογία της αποφάσεώς της, περί των προεκτεθέντων πραγματικών περιστατικών και της νομικής τους σημασίας.

Η νομολογία του Δικαστηρίου έχει ήδη δεχθεί ότι η Επιτροπή, για να αιτιολογήσει προσηκόντως τις πράξεις της, δεν έχει την υποχρέωση να λαμβάνει υπόψη όλα τα επιχειρήματα και τα πραγματικά περιστατικά που προβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι. Αρκεί να εκθέτει σαφώς τα ουσιώδη στοιχεία, τόσο πραγματικά όσο και νομικά, που έχει δεχθεί ως βάση της απόφασής της, κατά τρόπο που να αποκαλύπτει λογικό συλλογισμό που κατέληξε στην απόφαση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν φαίνεται ότι τα προαναφερθέντα πραγματικά και νομικά στοιχεία που επικαλείται η προσφεύγουσα έχουν σημασία για την κατανόηση του συλλογισμού βάσει του οποίου η Επι-

τροπή εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση. Το γεγονός ότι αυτός ο συλλογισμός είναι ενδεχομένως εσφαλμένος, από απόψεως δικαίου ή ως προς τα πραγματικά περιστατικά, μπορεί να συνιστά ελάττωμα ουσίας και όχι απλού τύπου· αυτό είναι ακόμη σαφέστερο στην προκειμένη περίπτωση όπου, όπως είδαμε, ο ισχυρισμός περί τύπου δεν έχει πραγματική αυτοτέλεια σε σχέση με τον ισχυρισμό πασίδηλης αγνοήσεως της Συνθήκης. Πρέπει, επομένως, να εξετασθεί ο τελευταίος αυτός ισχυρισμός: δεν φαίνεται ότι πρέπει να γίνεται λόγος περί πλημμελούς αιτιολογίας.

3. Για να ελεγχθεί το βάσιμο της απόψεως της προσφεύγουσας, κατά την οποία η δημοσίευση της τιμής δεν είναι υποχρεωτική όταν πρόκειται περί ειδικού προϊόντος, πρέπει κατ' αρχάς να καθορισθεί ποιος είναι ο σκοπός αυτής της δημοσιεύσεως.

Το άρθρο 60, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚΑΧ ορίζει ότι οι τιμοκατάλογοι και οι όροι πωλήσεως που εφαρμόζονται από τις επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβα πρέπει να δημοσιεύονται, κατά το μέτρο και σύμφωνα με τους τύπους που ορίζονται από την ανωτάτη αρχή για να διασφαλιστεί η τήρηση της απαγορεύσεως πρακτικών αντιθέτων προς τα άρθρα 2, 3 και 4 της Συνθήκης (ιδιαίτερα των πρακτικών αθέμιτου ανταγωνισμού και των πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις) που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του ιδίου άρθρου 60.

Η δημοσίευση χρησιμεύει, επομένως, κυρίως στο να αποφεύγεται οι επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν τους πελάτες τους κατά τρόπο εισάγοντα διακρίσεις· πρέπει να εξασφαλίζει «στους αγοραστές τη δυνατότητα να διαπιστώνουν την ποιότητα και να υπολογίζουν επακριβώς το κόστος των προϊόντων που προτίθενται να αγοράσουν και να συγκρίνουν προσφορές από διάφορους προμηθευτές», όπως το τόνισαν οι αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως 31/53 της ανωτάτης αρχής, που εκδόθηκε σε εφαρμογή του άρθρου 60, παράγραφος 2, που προαναφέρθηκε.

Η σημερινή ύπαρξη ενός μόνο πελάτη δεν αποκλείει τη δυνατότητα μεταγενέστερης διεύρυνσης της πελατείας. Δεν μπορεί, επομένως, να προβάλλεται η αντίρρηση, όπως πράττει η προσφεύγουσα, ότι οι ράβδοι κυκλικής διατομής που προορίζονται για τη Γαλλία πωλούντο απ' αυτήν σε μία μόνο επιχείρηση (δήλωση άλλωστε αμφισβητούμενη από την Επιτροπή. Επί πλέον, το αναφερθέν χωρίον της αποφάσεως 31/53 επιτρέπει να γίνει καταληπτό ότι η δημοσίευση των τιμοκαταλόγων χρησιμεύει επίσης για να ικανοποιήσει θεμελιώδη απαίτηση διαφανείας της αγοράς· και υφίσταται περισσότερη διαφάνεια της αγοράς όταν ο τιμοκατάλογος κάθε επιχειρήσεως περιλαμβάνει όλη την ποικιλία των προϊόντων που κατασκευάζονται συνήθως από αυτήν. Μόνο με αυτόν τον τρόπο οι πραγματικοί και πιθανοί αγοραστές ράβδων κυκλικής διατομής που είναι οι ίδιοι ή συγκρίσιμοι με αυτούς που πωλεί η εταιρία Rumi στο Γάλλο πελάτη της θα μπορούσαν «να συγκρίνουν προσφορές από διάφορους προμηθευτές», σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση 31/53 της ανωτάτης αρχής.

Η προσφεύγουσα είχε, επομένως, την υποχρέωση να συμπεριλάβει στον τιμοκατάλογό της τις τιμές του εν λόγω προϊόντος. Αυτό το συμπέρασμα δεν ανατρέπεται ούτε αν θεωρηθεί ότι η υποχρέωση δημοσιεύσεως των τιμοκαταλόγων εξαρτάται από το συγκρίσιμο χαρακτήρα των εμπορικών συναλλαγών. Επ' αυτού του σημείου πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο τομέας των μη συγκρισίμων συναλλαγών περιορίζεται στις συμβάσεις πωλήσεως που είναι βασικά διαφορετικές από τις συναπτόμενες συνήθως από τον ίδιο προμηθευτή συμβάσεις. Δεν μπορεί, επομένως, να γίνεται λόγος πε-

ρί μη συγκρισίμων συναλλαγών (σε σχέση με τις συναλλαγές που πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο) παρά μόνον όταν πρόκειται περί ασυνήθων συμβάσεων που συνάπτονται από την επιχείρηση όλως εξαιρετικά· κατ' αυτή την έννοια εκφράζεται η απόφαση 1/54 της ανωτάτης αρχής (GU 1954, σ. 217). Αυτό ασφαλώς δεν συμβαίνει προκειμένου για τις εξεταζόμενες στην προκειμένη περίπτωση συμβάσεις, που έχουν συναφθεί από την προσφεύγουσα με το Γάλλο πελάτη της, και οι οποίες, όχι μόνο δεν αποτελούν εξαίρεση στον τομέα δραστηριότητας πωλήσεων της επιχειρήσεως σε σχέση με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του πωλούμενου προϊόντος, αλλά αντιθέτως συνιστούν την κανονική κατάσταση, τουλάχιστον ως προς τις σχέσεις, σταθερού χαρακτήρα, που η επιχείρηση Rumi διατηρεί με τη γαλλική αγορά.

Στην πραγματικότητα, οι διαφορές που οι ράβδοι κυκλικής διατομής, οι παραγόμενοι από την προσφεύγουσα για το Γάλλο πελάτη της, μπορούν να εμφανίσουν, οφείλονται αποκλειστικά στην ποικιλία των εθνικών τεχνικών προτύπων και δεν φαίνονται ικανές να έχουν επίπτωση επί των ουσιωδών χαρακτηριστικών του προϊόντος το οποίο, όπου και αν πωληθεί, πρέπει να έχει την ίδια χρησιμότητα. Η Επιτροπή ανέφερε ότι, όσον αφορά τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του, και ιδιαίτερα, το βαθμό ελαστικότητας και αντίστασης στον εφελκυσμό, οι πωλούμενοι στη Γαλλία από την επιχείρηση Rumi ράβδοι κυκλικής διατομής είναι απολύτως συγκρίσιμοι με τον τύπο των πωλούμενων από την ίδια επιχείρηση στην Ιταλία ράβδων κυκλικής διατομής. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε αυτή τη δήλωση· ανέφερε, ωστόσο, ότι το πωλούμενο στη Γαλλία προϊόν διακρίνεται, εκτός από τη μάρκα του, και από συγκεκριμένα γεωμετρικά χαρακτηριστικά.

Πρέπει, χωρίς αμφιβολία, να αποκλειστεί η ιδέα ότι η μάρκα ενός προϊόντος έχει την ιδιότητα να το καθιστά μη συγκρίσιμο με άλλα προϊόντα που εμφανίζουν τις ίδιες ουσιώδεις τεχνικές ιδιότητες και μπορούν να έχουν την ίδια χρησιμότητα. Αλλέως, θα ήταν πολύ εύκολο να απαλλαγεί κανείς από τις επιβαλλόμενες με το άρθρο 60 της Συνθήκης ΕΟΚ υποχρεώσεις. Επί πλέον, τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά δεν μπορούν να έχουν σημασία παρά μόνο αν μπορούν να επηρεάσουν τις λειτουργικές ιδιότητες του προϊόντος· και δεν φαίνεται να συμβαίνει αυτό στην προκειμένη περίπτωση.

Κατά συνέπεια, νομίζω ότι είναι δικαιολογημένη η άρνηση του ισχυρισμού κατά τον οποίο οι πωλήσεις στη Γαλλία ράβδων κυκλικής διατομής Fe E 45, που κατασκευάζει η επιχείρηση Rumi, αποτελούν εξαιρετικές συναλλαγές, οι οποίες μπορούν να απαλλαγούν από την υποχρέωση τηρήσεως της τιμής του καταλόγου που έχει προσηκόντως δημοσιευτεί από την επιχείρηση. Φαίνεται ότι επιβεβαιώνεται ο αβάσιμος χαρακτήρας του ισχυρισμού της προσφεύγουσας, κατά τον οποίο δεν είχε καμιά υποχρέωση να δημοσιεύει τους τιμοκαταλόγους των τιμών που εφάρμοζε για το εν λόγω προϊόν.

4. Στο πλαίσιο του ισχυρισμού της πασίδηλης αγνοήσεως του άρθρου 60, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, η προσφεύγουσα προβάλλει ένα δεύτερο επιχείρημα: πραγματοποιήθηκε μεγάλη υπέρβαση του τιμοκαταλόγου της λόγω της εξαιρετικής καταστάσεως της αγοράς, έτσι ώστε δεν πρέπει να της προσάπτεται πώληση σε τιμή διαφορετική από τις τιμές του τιμοκαταλόγου, αλλά το μόνο που θα μπορούσε να της προσαφθεί είναι παράβαση της υποχρεώσεως να δημοσιεύσει νέο τιμοκατάλογο. Αυτή η παράβαση δεν τιμωρείται, ωστόσο, στο μέτρο που οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας: πράγματι, η κατάσταση κρίσεως του τομέα δεν επέτρεπε, κατά την εποχή συνάψεως των εν λόγω συμβάσεων, τη διατήρηση τιμής πέραν των δύο ημερών, έτσι ώστε

οι διαπραγματεύσεις των ανοικτών συμβάσεων βάσει ορισμένης τιμής κατέληγαν στη συνομολόγηση διαφορετικής τιμής κατόπιν των επελθουσών εν τω μεταξύ διακυμάνσεων της αγοράς.

Αυτό το επιχείρημα που η επιχείρηση Rumi είχε ήδη προβάλει κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας απορρίφθηκε από την Επιτροπή με την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, όπου μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι, κατά το άρθρο 4 της αποφάσεως 31/53, οι τιμοκατάλογοι και οι όροι πωλήσεως εφαρμόζονται το ενωρίτερο δύο πλήρεις ημέρες από της διαβιβάσεώς τους στην Επιτροπή και ότι ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται επίσης σε κάθε τροποποίηση των τιμοκαταλόγων και όρων πωλήσεως. Η επιχείρηση Rumi είχε, επομένως, το καθήκον και τη δυνατότητα να δημοσιεύσει νέο τιμοκατάλογο ανταποκρινόμενο στην κατάσταση της αγοράς. Αυτό θα είχε ως μόνο μειονέκτημα να αναστείλει επί δύο ημέρες την υπογραφή της Συμβάσεως.

Η τροποποίηση του τιμοκαταλόγου δεν μπορεί ασφαλώς να τεκμαίρεται συνάγοντάς την από τις εφαρμοζόμενες στις διάφορες συναλλαγές πωλήσεων τιμές. Ο τιμοκατάλογος δεν μπορεί να εκπληρώσει το σκοπό της διαφανείας της καταστάσεως της αγοράς επί του επιπέδου της προσφοράς παρά μόνο αν λαμβάνει ρητή μορφή και αν δημοσιεύεται. Αυτό εξηγεί την υποχρέωση διαβιβάσεως στην Επιτροπή των τιμοκαταλόγων και όλων των τροποποιήσεών τους. Όπως το Δικαστήριο δέχθηκε, στην εκδοθείσα στις 17 Δεκεμβρίου 1959 επί της υποθέσεως 1/59, Macchiorlatti Dalmas, «συνιστά παραβίαση των κανόνων δημοσιεύσεως, κάθε διαφορά σε σχέση με τις τιμές του καταλόγου, ακόμη και αν αυτή η διαφορά εφαρμόζεται στο ίδιο μέτρο σε όλες τις συγκρίσιμες συναλλαγές και δεν συνιστά για το λόγο αυτό παραβίαση των κανόνων περί απαγορεύσεως των διακρίσεων» (Raccolta 1958/1959, σ. 417).

Η προσφεύγουσα αναφέρεται, ωστόσο, στην ανωτέρα βία ως θεμελιώδη αρχή οποιασδήποτε έννομης τάξης η οποία, σε εξαιρετική περίπτωση, απαλλάσσει τα υποκείμενα δικαίου από την τήρηση των εφαρμοστέων σε κανονική κατάσταση κανόνων. Η απόφαση της Επιτροπής δεν είναι έγκυρη. Η πρώτη δεν έλαβε υπόψη αυτή την αρχή και, ειδικότερα, διότι αγνόησε τη συγκεκριμένη αδυναμία παρακολουθήσεως καθημερινώς, σε μια κατάσταση σοβαρής κρίσεως των διακυμάνσεων της αγοράς και της αντανακλάσεώς τους στους τιμοκαταλόγους τους προοριζόμενους για δημοσίευση. Κατά την προσφεύγουσα, όταν στην αγορά δεν επικρατεί ένα κατώτατο όριο σταθερότητας, δεν είναι λογικό να αξιώνεται η δημοσίευση των συνεχών τροποποιήσεων των τιμοκαταλόγων.

Κατά τη γνώμη μου, πρέπει να γίνει διάκριση της αναφοράς στην υποτιθέμενη ανωτέρα βία, που θα συγχωρούσε τη μη τήρηση εκ μέρους της επιχειρήσεως της υποχρεώσεως κοινοποιήσεως, και του άλλου επιχειρήματος που φαίνεται να περιλαμβάνει λιγότερο την αντικειμενική αδυναμία και περισσότερο τη μειωμένη ή ανύπαρκτη χρησιμότητα εκπληρώσεως αυτής της υποχρεώσεως σε μια κατάσταση χαρακτηριζόμενη από συνεχείς και ταχείες διακυμάνσεις των τιμών.

Όσον αφορά το πρώτο σημείο, νομίζω περιττό να επανέλθω επί του λεπτού ζητήματος της υπάρξεως και του ενδεχόμενου περιεχομένου γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου σχετικής με την ανωτέρα βία. Είχα ήδη την ευκαιρία να ασχοληθώ με αυτό το ζήτημα στις προτάσεις μου στην υπόθεση 68/77, IFG κατά Επιτροπής (Raccolta 1978, σ. 371 επ., ειδικότερα στη σ. 380). Για τους σκοπούς της υπό κρίση υποθέσεως αρκεί να τονισθεί ότι η προσφεύγουσα, όχι μόνο δεν απέδειξε την αδυναμία κοινοποιήσεως στην Επιτροπή της τροποποιήσεως του τιμοκαταλόγου της, όπως όφειλε να το

πράξει, τουλάχιστον δύο ημέρες πριν από τη σύναψη της εν λόγω συμβάσεως, αλλά και δέχθηκε ότι θα μπορούσε να εκπληρώσει αυτή την υποχρέωση αναστέλλοντας επί δύο ημέρες τη σύναψη της προαναφερθείσας σύμβασης, αν είχε αντιληφθεί ότι αυτό ήταν απαραίτητο για να μη παραβιάσει το κοινοτικό δίκαιο.

Όσον αφορά το δεύτερο σημείο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι σε μια όχι ομαλή κατάσταση, ικανή να επιβάλει επανειλημμένες τροποποιήσεις των τιμών, η ανακοίνωση στην Επιτροπή κάθε τροποποίησης των τιμοκαταλόγων δεν μπορεί να εκπληρώσει το σκοπό της στο μέτρο που συνίσταται στη διαφάνεια της αγοράς με την ίδια αποτελεσματικότητα όπως σε περίοδο σχετικής σταθερότητας. Αυτή η σκέψη, ωστόσο, δεν μπορεί να χρησιμεύσει στο να εμφανιστεί ως λιγότερο σοβαρή η ζημία που προκύπτει για την αγορά από τη συμπεριφορά της επιχειρήσεως Rumi, εφόσον δεν επιτρέπει τη δικαιολόγηση της ελλείψεως ανακοινώσεως, δεδομένου ότι η υποχρέωση ενημερώσεως της Επιτροπής περί κάθε τροποποιήσεως του τιμοκαταλόγου σαφώς επιβάλλεται από τη Συνθήκη και από τις εκτελεστικές αποφάσεις. Η επικαλούμενη καλή πίστη της επιχειρήσεως δεν μπορεί, ούτε αυτή, να επαρκέσει για να την απαλλάξει από αυτή την υποχρέωση, ακόμη και αν υποτεθεί ότι, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή στην πραγματικότητα υιοθέτησε στάση ανοχής και ότι αυτό προκάλεσε την αναμονή παρόμοιας στάσεως στην προκειμένη περίπτωση. Στοιχεία αυτού του είδους δεν μπορούν να έχουν σημασία παρά μόνο για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου.

5. Λίγα λόγια για τον ισχυρισμό περί καταχρήσεως εξουσίας. Ο ισχυρισμός αυτός διατυπώθηκε χωρίς να αναπτυχθεί περαιτέρω — από την προσφεύγουσα βάσει της ιδέας ότι η επίμαχη σύμβαση προηγήθηκε κατά τι της αποφάσεως της Επιτροπής 962/77/ΕΚΑΧ, της 4ης Μαΐου 1977, περί καθορισμού των κατωτάτων τιμών για ορισμένα σίδηρα οπλισμού σκυροδέματος, και προέβλεψε τιμές κατώτερες αυτών των κατωτάτων τιμών. Η Επιτροπή αποφάσισε, επομένως, να επεκτείνει τα θεσπισθέντα με την προαναφερθείσα απόφαση κριτήρια και σε προηγούμενη εμπορική συναλλαγή, ασκώντας έτσι τις εξουσίες της καταχρηστικά στο μέτρο που επέβαλε κυρώσεις της νόμιμης συμπεριφοράς.

Είναι αληθές ότι τίποτε δεν αποδεικνύει το βάσιμο της προβαλλόμενης από την προσφεύγουσα υποθέσεως: η Επιτροπή δεν αναφέρθηκε καθόλου στην απόφαση 962/77, ούτε κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας ούτε κατά τη διάρκεια της δίκης, το δε πρόστιμο επιβλήθηκε λόγω παραβάσεως του άρθρου 60 της Συνθήκης περί του οποίου γίνεται συζήτηση. Η νομιμότητα της ατομικής αποφάσεως της 30ής Μαΐου 1978 που εκδόθηκε έναντι της επιχειρήσεως Rumi πρέπει, επομένως, να εκτιμηθεί εξετάζοντας αν το άρθρο 60 ορθώς ερμηνεύθηκε και εφαρμόστηκε· δεν υφίσταται κανένα ίχνος της προβαλλόμενης καταχρήσεως εξουσίας.

6. Επικουρικώς, η προσφεύγουσα προβάλλει τρίτο επιχείρημα στο πλαίσιο του ισχυρισμού της περί παραβάσεως του άρθρου 60. Κατά το επιχείρημα αυτό, η προσβαλλομένη απόφαση αγνόησε τη δυνατότητα μειώσεως της τιμής πωλήσεως για να επιτραπεί στις επιχειρήσεις να ευθυγραμμιστούν με τις τιμές των ανταγωνιστών, την οποία ευχέρεια παρέχει εντός ορισμένων ορίων η διάταξη της παραγράφου 2, στοιχείο β, του εν λόγω άρθρου. Πράγματι, αυτή η διάταξη επιτρέπει τη χορήγηση εκπτώσεων σε σχέση με την τιμή που προβλέπεται από τον τιμοκατάλογο υπό τον όρο αυτές οι εκπτώσεις να μην υπερβαίνουν «το μέτρο που επιτρέπει την ευθυγράμμιση της γενομένης προσφοράς με τον κατάλογο τιμών καταρτιζόμενο βάσει άλλου σημείου

που παρέχει στον αγοραστή τους πλέον ευνοϊκούς όρους στον τόπο παραδόσεως». Κατά τη διάρκεια της ενώπιον της Επιτροπής διοικητικής διαδικασίας, η επιχείρηση Rumi ανέφερε ότι οι εφαρμοσθείσες από αυτήν τιμές στις συναλλαγές στις οποίες αναφέρεται η ανακοίνωση της αμφισβητήσεως των αντιρρήσεων, ευθυγραμμίζονταν με τις εφαρμοζόμενες τιμές για συγκρίσιμες συναλλαγές, πραγματοποιούμενες από άλλους παραγωγούς της Κοινότητας και, ειδικότερα, από τις επιχειρήσεις Feralpi και Iro. Στο τηλέτυπο της 17ης Απριλίου 1978 που απεύθυνε στην Επιτροπή, η προσφεύγουσα διευκρίνιζε ότι είχε προβεί σ' αυτές τις ευθυγραμμίσεις χρησιμοποιώντας «ανακοίνωση που μας έγινε εκ μέρους των ανταγωνιστών μας των βασικών τιμών τους του τιμοκαταλόγου, ανακοίνωση επιβεβαιωθείσα μεταγενέστερα με τη δημοσίευσή σας "χύτευσις εις μεταλλικά πρότυπα και σίδηρο". Η προσφεύγουσα ανέφερε περαιτέρω ότι χρησιμοποίησε βασική τιμή ανώτερη από τη βασική τιμή του ανταγωνιστή, «πραγματοποιώντας θεμιτή μερική ευθυγράμμιση από την άποψη της θεωρίας Zimmermann, Preisdiskriminierung, σ. 310. Όσον αφορά την τελικά συμφωνηθείσα τιμή, αυτή ήταν ανώτερη από την τιμή παραδόσεως του ανταγωνιστή επί της οποίας ευθυγραμμιζόμασταν. Για παράδειγμα: για τις επίμαχες πωλήσεις στη Γαλλία βασική μας τιμή αντιστοίχως των 162 917 ιταλικών λιρών και 153 965 ιταλικών λιρών, ανάλογα με την υπό εξέταση ζώνη, είναι ανώτερη από τη βασική τιμή του τιμοκαταλόγου Feralpi, ανερχόμενη σε 152 500 ιταλικές λίρες, και, κατά συνέπεια, η τελική τιμή είναι επίσης ανώτερη».

Προηγουμένως, κατά τη διάρκεια της ακροάσεως που έλαβε χώρα στις 12 Απριλίου 1978 στην Επιτροπή, ο υπάλληλος που προήδευε της συναντήσεως είχε, μεταξύ άλλων, αναφέρει ότι «η πρόθεση ευθυγραμμίσεως πρέπει να είναι πρόδηλη κατά το χρονικό σημείο της συνάψεως της συμβάσεως». Σύμφωνα μ' αυτήν την άποψη, η προσβαλλομένη απόφαση περιορίστηκε στη συνέχεια στο να αναφέρει ότι, δεδομένου ότι η επιχείρηση Rumi δεν είχε αναφέρει, εγγράφως κατά το ίδιο το χρονικό σημείο της συνάψεως των συμβάσεων για τις οποίες πρόκειται, τη βούλησή της να προβεί στην επικαλούμενη ευθυγράμμιση, δεν υφίστατο ουσιώδες στοιχείο για να γίνει δεκτή αυτή η ευθυγράμμιση. Αυτό κατέστησε περιττή την εξέταση του ζητήματος επί της ουσίας.

Στην αιτιολόγηση της απόφασής της, η Επιτροπή παρατήρησε επίσης ότι κατά τον έλεγχο, η επιχείρηση Rumi δεν αναφέρθηκε στην υποτιθέμενη ευθυγράμμιση. Επομένως, a posteriori έγινε επίκληση της υποτιθεμένης ευθυγραμμίσεως για να δικαιολογηθεί συμπεριφορά που στην πραγματικότητα στηριζόταν σε άλλες σκέψεις.

Νομίζω, ωστόσο, ότι στην περίπτωση κατά την οποία οι ορισθείσες και εφαρμοσθείσες από την επιχείρηση Rumi τιμές φανούν αντικειμενικά δικαιολογημένες υπό το φως του κριτηρίου της ευθυγραμμίσεως του άρθρου 60 και του επιπέδου των τιμών των ανταγωνιστών της, το μόνο γεγονός ότι δεν εκδήλωσε ρητώς τη βούληση ευθυγραμμίσεως κατά το χρονικό σημείο της συνάψεως των συμβάσεων και ότι δεν το ανέφερε κατά την επιθεώρηση, δεν επαρκεί για να στερήσει οποιασδήποτε αξίας αυτή τη δικαιολόγηση της συνομολογηθείσας τιμής.

Στην πραγματικότητα η δυνατότητα ευθυγραμμίσεως, την οποία επιτρέπει το άρθρο 60, παράγραφος 2, στοιχείο β, που προαναφέρθηκε, έχει ως σκοπό να επιτρέπει σε κάθε επιχείρηση να αντιμετωπίζει τον ανταγωνισμό άλλων επιχειρήσεων στις σχέσεις με τους διάφορους πελάτες. Όπως ανέφερε η ανωτάτη αρχή στην έκθεσή της του 1953 περί εγκαθιδρύσεως της Κοινής Αγοράς σιδήρου και χάλυβα, χάρις στο κριτήριο της ευθυγραμμίσεως, ο ανταγωνισμός μπορεί

συγκεκριμένα να επεκταθεί σε όλη την Κοινή Αγορά, εφόσον κάθε επιχείρηση βρίσκεται σε θέση να πωλεί στην περιοχή ενός άλλου λαμβάνοντας υπόψη το διαφορετικό βασικό τιμοκατάλογο που εφαρμόζει ο ανταγωνιστής. Κατά συνέπεια, η εν λόγω δυνατότητα δεν αποβλέπει απλώς στην προάσπιση του συμφέροντος των ιδιωτών, αλλά και πληροί λειτουργία γενικού συμφέροντος. Και, παρ' όλον ότι συνιστά όριο στην απαγόρευση απομακρύνσεως από τις τιμές του τιμοκαταλόγου, δεν μπορεί να γίνεται λόγος περί διατάξεως εξαιρετικού χαρακτήρα που απαιτεί στενή ερμηνεία.

7. Κατόπιν αυτού, θα εξετάσω το βάσιμο της απόψεως της Επιτροπής, κατά την οποία η ευθυγράμμιση πρέπει να προκύπτει από ρητή εκδήλωση της βουλήσεως κατά το χρονικό σημείο συνάψεως της συμβάσεως.

Καμιά ειδική διάταξη δεν προβλέπει, σαφώς και χωρίς διφορούμενα, μια τέτοια υποχρέωση ούτε την υποχρέωση να αναφέρεται η πραγματοποιούμενη ευθυγράμμιση σε εμπορικά και λογιστικά έγγραφα. Η Επιτροπή αναφέρεται στο άρθρο 1 της αποφάσεως 14/64 της ανωτάτης αρχής, η οποία προβλέπει «την υποχρέωση των επιχειρήσεων να θέτουν στη διάθεση των εκπροσώπων της ανωτάτης αρχής, επ' ευκαιρία των ελέγχων ή επιθεωρήσεων σε θέματα τιμών, λογιστική και εμπορική τεκμηρίωση περιέχουσα τουλάχιστον τις εφαρμοζόμενες τιμές και οποιουσδήποτε άλλους όρους πωλήσεως». Η Επιτροπή συνάγει από αυτό ότι ο τρόπος καθορισμού της τιμής, ειδικώς όταν αυτός στηρίζεται στο κριτήριο της ευθυγραμμίσεως, πρέπει να προκύπτει από έγγραφα. Αυτό ανταποκρίνεται επίσης στις απαιτήσεις τις αναφερόμενες από το Δικαστήριο στην εκδοθείσα στις 12 Ιουλίου 1962 απόφαση επί της υποθέσεως 16/61, Acciaierie, Ferriere e Fonderie di Modena (Raccolta 1962, σ. 531), κατά την οποία η ευθυγράμμιση πρέπει να πραγματοποιείται βάσει «γνωστών και δυναμένων να ελεγχθούν» στοιχείων. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι αυτές οι απαιτήσεις θα στερούντο τελείως περιεχομένου στην περίπτωση που οι επιχειρήσεις θα μπορούσαν να μην τηρούν τις δημοσιευθείσες τιμές και στη συνέχεια να δικαιολογούνται επικαλούμενες της βούλησή τους περί ευθυγραμμίσεως.

Νομίζω, ωστόσο, ότι μπορεί να αποκλειστεί ότι η ανάγκη ρητής αναφοράς της ευθυγραμμίσεως στη σύμβαση πωλήσεως μπορεί να συναχθεί από την προαναφερθείσα υποχρέωση αναφοράς της τιμής (που φυσικά προκύπτει από την παραγγελία η οποία αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς όμως διευκρινίσεις ως προς την εφαρμοσθείσα μέθοδο καθορισμού) και πολύ λιγότερο από την υποχρέωση αναφοράς των άλλων όρων πωλήσεων (άλλων, δηλαδή εκτός της τιμής). Κατά τη γνώμη μου, η ύπαρξη τυπικής υποχρεώσεως, της οποίας η μη τήρηση συνεπάγεται χρηματικές ποινές, δεν μπορεί να συνάγεται παρά από σαφή διάταξη, η οποία αντιθέτως δεν υφίσταται.

Ελλείψει διατάξεως αυτού του είδους, δεν αρκεί να γίνεται επίκληση, όπως πράττει η καθής, της εγκυκλίου της ανωτάτης αρχής της 20ής Δεκεμβρίου 1962. Εκτός του ότι πρόκειτο περί μη δεσμευτικής πράξεως, η οποία είχε ως κύριο σκοπό να ενημερώσει τις επιχειρήσεις σχετικά με την προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1962, την εκδοθείσα επί της υποθέσεως 16/61, η εν λόγω εγκύκλιος αναγνώριζε σιωπηρά την ανυπαρξία ρητής υποχρεώσεως τόσο αυστηρής, όπως η επικαλούμενη σήμερα από την καθής. Πράγματι, η ανωτάτη αρχή περιορίζετο στο να «συστήσει θερμά» στις επιχειρήσεις, προκειμένου περί πωλήσεων πραγματοποιούμενων με ευθυγράμμιση, να αναφέρουν στις επιβεβαιώσεις πωλήσεως τον τιμοκατάλογο επί του οποίου πραγματοποιήθηκε η ευθυγράμμιση για να αποφεύγεται ο κίνδυνος αμφισβητήσεων και, σε ενδεχομένη περίπτωση, προστίμων.

Κατά την εποχή της προαναφερθείσας εγκυκλίου, η κοινοτική εκτελεστική εξουσία δεν φαινόταν να αποκλείει τη δυνατότητα οι επιχειρήσεις να προσκομίζουν δικά τους στοιχεία για να αποδείξουν ότι, ακόμα και ελλείψει ρητής αναφοράς της ευθυγραμμίσεως κατά το χρονικό σημείο της συνάψεως της συμβάσεως, η πραγματοποιηθείσα σε σχέση με τις τιμές του τιμοκαταλόγου έκπτωση είχε πράγματι χορηγηθεί βάσει της ευθυγραμμίσεως.

Η καθής υπενθυμίζει, προς υποστήριξη της άποψής της, ότι η προαναφερθείσα απόφαση που εκδόθηκε στις 12 Ιουλίου 1962 στην υπόθεση 16/61.

Σύμφωνα μ' αυτή την απόφαση, το δικαίωμα ευθυγραμμίσεως «συνιστά εξαίρεση από την αρχή των τιμών του τιμοκαταλόγου, δεν πρέπει όμως να τον απογυμνώνει από κάθε αποτέλεσμα αποκλείοντας τη δημοσίευση με ευθυγραμμίσεις πραγματοποιούμενες a posteriori».

Όπως, ωστόσο, προκύπτει από το περιεχόμενο της αποφάσεως, το Δικαστήριο εξέταζε μόνο την περίπτωση κατά την οποία γίνεται επίκληση της ευθυγραμμίσεως για να δικαιολογηθούν εκπτώσεις χορηγούμενες κατά την εκτέλεση της συμβάσεως σε σχέση με την αναφερόμενη επί των τιμολογίων και στη λογιστική της επιχειρήσεως τιμή. Στην προκειμένη περίπτωση, αντιθέτως, κανένα λογιστικό πυροτέχνημα δεν προσάπτεται στην επιχείρηση Rumi. Οι χορηγηθείσες από την προσφεύγουσα εκπτώσεις επί των τιμών τιμοκαταλόγου της σαφώς σημειώθηκαν επί των τιμολογίων και των άλλων λογιστικών εγγράφων και, ασφαλώς, αναφέρθηκαν κατά τη σύναψη των συμβάσεων πωλήσεως. Αυτό σαφώς διακρίνει την υπό κρίση περίπτωση από αυτήν στην οποία αναφέρεται η προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου.

Το μόνο κριτήριο που προκύπτει από αυτή την απόφαση του Δικαστηρίου και που πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει εφαρμογή και στην προκειμένη περίπτωση, είναι η απαίτηση ο καθορισμός της τιμής με τη μέθοδο της ευθυγραμμίσεως να γίνεται πράγματι κατά το χρονικό σημείο της συνάψεως της συμβάσεως και η τιμή να παραμένει, επομένως, σταθερή κατά την εκτέλεση. Πράγματι, είναι σαφές ότι όταν το Δικαστήριο ομιλεί περί ευθυγραμμίσεως πραγματοποιούμενης «a posteriori», αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία η πράγματι εφαρμοσθείσα τιμή είναι κατώτερη από την τιμή που αναφέρεται στη σύμβαση και προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης. Σ' αυτή τη συγκυρία, η αναφορά σε γνωστά και δυνάμενα να ελεγχθούν στοιχεία, βάσει των οποίων μπορεί να αποδειχθεί ο ορθός χαρακτήρας της ευθυγραμμίσεως, σημαίνει απλώς ότι η πράγματι εφαρμοσθείσα τιμή πρέπει να συμπίπτει με την τιμή που προκύπτει από το τιμολόγιο και τα λογιστικά έγγραφα και ότι μόνο οι επίσημοι τιμοκατάλογοι και, συνεπώς, δυνάμενοι να ελεγχθούν αντικειμενικά τιμοκατάλογοι των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων επί των οποίων πραγματοποιείται η ευθυγράμμιση, μπορούν να ληφθούν υπόψη.

Δεν προτίθεμαι ασφαλώς να αμφισβητήσω ότι είναι χρήσιμο, για να διευκολύνονται οι έλεγχοι της Επιτροπής, να αναφέρονται στα βιβλία της επιχειρήσεως ενδείξεις ικανές να αποκαλύψουν την ευθυγράμμιση. Αυτό που αρνούμαι είναι ότι σήμερα υφίσταται εις βάρος των επιχειρήσεων συγκεκριμένη σχετική υποχρέωση.

Επανερχόμενος στην προκειμένη περίπτωση, σημειώνω ότι η δικαιολογία της ευθυγραμμίσεως δόθηκε από την επιχείρηση Rumi όχι για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου αλλά από της ενάρξεως της διοικητικής διαδικασίας, μόλις της κοινοποιήθηκε η καταγγελία. Η προσφεύγουσα παρατήρησε ότι, στο υπόμνημά της της

15ης Οκτωβρίου 1977, είχε επεξηγήσει με σαφήνεια, για κάθε ειδική σύμβαση, με ποιες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις ευθυγραμμίστηκε. Και δεν νομίζω ότι το γεγονός ότι, με την ευκαιρία πραγματοποιηθέντος από τους εκπροσώπους της Επιτροπής ελέγχου, οι εκπρόσωποι της επιχειρήσεως δεν ανέφεραν την ευθυγράμμιση, μπορεί να επαρκέσει για να αποδείξει την υποτιθέμενη κακή πίστη της προσφεύγουσας. Η επιθεώρηση δεν αποτελεί διαδικασία κατ' αντιμωλία στην οποία το ενδιαφερόμενο μέρος πρέπει να εκθέσει όλα του τα επιχειρήματα για την άμυνά του· επί πλέον, επί πρακτικού πεδίου, δεν φαίνεται λογικό να προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι οι διοικητικοί υπάλληλοι έχουν την υποχρέωση, με την ευκαιρία ελέγχου λογιστικών εγγράφων, να αναφέρουν γεγονός του οποίου δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν πλήρως τη σημασία και την εκτίμηση της συμπεριφοράς της επιχείρησης.

8. Υπό το φως των προηγουμένων σκέψεων, θεωρώ ότι αν οι εφαρμοσθείσες από την προσφεύγουσα τιμές για τις εν λόγω πωλήσεις ήσαν αντικειμενικά δικαιολογημένες βάσει του κριτηρίου της ευθυγραμμίσεως, δεν υφίσταται παράβαση του άρθρου 60 και, συνεπώς, η προβλεπόμενη από το άρθρο 64 κύρωση δεν εφαρμόστηκε νομίμως. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι γίνεται δεκτή η άποψη της Επιτροπής ως προς την υποχρέωση αναφοράς κατά το χρονικό σημείο της συνάψεως της συμβάσεως της ακολουθηθείσας μεθόδου για τον καθορισμό της τιμής, το μόνο που θα μπορούσε να προσαφθεί στην επιχείρηση Rumi είναι παράβαση καθαρώς τυπικού χαρακτήρα διατάξεως κάθε άλλο παρά σαφούς και συγκεκριμένης· και η νομιμότητα του επιβληθέντος προστίμου θα ήταν, επομένως, αμφίβολη.

Εν τούτοις, κατά το τέλος της προφορικής διαδικασίας, η Επιτροπή έθιξε τελικά τη θεμελιώδη όψη της ευθυγραμμίσεως και διαφωτίστηκε, έτσι, σημαντικό στοιχείο για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, που μέχρι τότε η Επιτροπή είχε αμελήσει.

Στο υπόμνημα που συνόδευε τα έγγραφα που το Δικαστήριο της είχε ζητήσει κατά τη συνεδρίαση της 11ης Μαΐου 1979, η καθής προσκόμισε αριθμούς από τους οποίους προκύπτει ότι η επικαλούμενη από την επιχείρηση Rumi ευθυγράμμιση δεν μπορεί να δικαιολογήσει αντικειμενικά τις εφαρμοσθείσες για τις ένδικες πωλήσεις τιμές. Σχετικώς, η Επιτροπή παρατήρησε ότι στα τιμολόγια των Feralpi και Iro, δηλαδή των δυο ανταγωνιστών με τους οποίους η προσφεύγουσα αναφέρει ότι ευθυγραμμίστηκε, η τιμή του προϊόντος που ποιοτικά προσεγγίζει περισσότερο τους πωλούμενους στη Γαλλία από τη Rumi ράβδους κυκλικής διατομής ήταν, κατά την εποχή αυτή της πωλήσεως, ανώτερη από την εφαρμοσθείσα από τη Rumi τιμή. Η Feralpi, πράγματι, πωλούσε τις ράβδους κυκλικής διατομής FEB 44 K προς 178 000 λίρες Ιταλίας τον τόνο, franco Lonato και η Iro πωλούσε τις ράβδους κυκλικής διατομής, ευθύς, 4 400 στην τιμή των 168 000 λιρών Ιταλίας τον τόνο, franco Odolo, ενώ η εφαρμοσθείσα από τη Rumi τιμή ανήλθε σε 159 336 ιταλικές λίρες ο τόνος, franco Montello. Εξάλλου, οι επιχειρήσεις Feralpi και Iro έχοντας ως τόπο παραδόσεως, δηλαδή ως σημείο αφετηρίας για τον υπολογισμό των κομίστρων, αντιστοίχως το Lonato και το Odolo, η ευθυγράμμιση σ' αυτές τις τοποθεσίες για πώληση στη Γαλλία δεν θα μπορούσε να επιτρέψει στη Rumi, που έχει ως τόπο παραδόσεως το Montello να χορηγήσει καμία έκπτωση λόγω μικρότερης επιπτώσεως των εξόδων μεταφοράς.

Οι αναφερθέντες από την Επιτροπή αριθμοί για τις πωλήσεις της Feralpi και της Iro αντιστοιχούν στους αριθμούς που προκύπτουν από τα έγγραφα 38 και 39 του παραρτήματος II του υπομνήματος της 11ης Μαΐου. Επί πλέον, στις παρατηρήσεις της

της 30ής Μαΐου, η προσφεύγουσα δεν διέψευσε τους ισχυρισμούς της καθής, ούτε όσον αφορά τον καθορισμό των προϊόντων της Feralpi και της Iro που προσφέρονταν για την καλύτερη σύγκριση με τους πωληθέντες στη Γαλλία ράβδους κυκλικής διατομής ούτε όσον αφορά το επίπεδο των τιμών των τιμοκαταλόγων των δύο επιχειρήσεων. Αυτό με οδηγεί στο να θεωρήσω ως βάσιμη την κριτική της καθής ως προς την έλλειψη πραγματικής ευθυγραμμίσεως της Rumi με τις τιμές των ανταγωνιστών της. Είναι πιθανό ότι αν η Επιτροπή είχε μεριμνήσει να αντιτάξει ενωρίτερο αυτή την αποφασιστική κριτική στην επιχείρηση Rumi, αυτό θα μπορούσε να πείσει την εν λόγω επιχείρηση να μη ασκήσει προσφυγή κατά της επιβάλλουσας κυρώσεις αποφάσεως. Αυτή η απόφαση, όπως αιτιολογήθηκε, προκαλεί, αντιθέτως, όπως είδαμε, σειρά αμφιβολιών επί ουσιώδους σημείου.

Εφόσον, όμως, το Δικαστήριο διαθέτει εν προκειμένω, όπως ήδη τόνισα, πλήρη δικαιοδοσία, έχει την εξουσία να λάβει υπόψη στοιχεία των οποίων έγινε επίκληση έστω και καθυστερημένα από την καθής και τα οποία φαίνεται ότι μπορούν να δικαιολογήσουν επί διαφορετικής βάσεως την ύπαρξη της παραβάσεως του άρθρου 60 που προσάπτεται στην επιχείρηση Rumi και, συνεπώς, τη διατήρηση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

9. Υπ' αυτές τις συνθήκες, θεωρώ, ωστόσο, ότι δικαιολογείται η μείωση του ποσού του προστίμου. Η Επιτροπή διευκρίνισε στην επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι υπολόγισε το ποσό εφαρμόζοντας το γενικό αναλογικό κριτήριο που στηρίζεται στο μέγεθος των διαφορών σε σχέση με τις τιμές του τιμοκαταλόγου.

Σχετικώς πρέπει να υπομνηστεί ότι τα αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά έλαβαν χώρα σε αγορά που διερχόταν ήδη κρίση, υποκείμενη σε ταχείες τροποποιήσεις των τιμών που οι επιχειρήσεις παραγωγής ανακοίνωναν ακανόνιστα στην Επιτροπή, όπως η τελευταία δέχθηκε στην επ' ακροατηρίου συζήτηση. Όπως ήδη ανέφερα, η ταχύτητα των τροποποιήσεων καθιστούσε αντικειμενικώς λιγότερο αποτελεσματική τη λειτουργία που η δημοσίευση των τιμών υποτίθεται ότι πρέπει να πληροί. Ορισμένο βάρος πρέπει επίσης να δοθεί στην καλή πίστη της επιχείρησης κατά της οποίας καμιά αιτίαση δόλιας συμπεριφοράς δεν προσάφθηκε δεδομένου ότι οι πράγματι οι εφαρμοσθείσες τιμές προκύπτουν από τη λογιστική της. Τέλος, το γεγονός ότι η σχετική αντικανονικότητα της ευθυγραμμίσεως δεν συνοδεύθηκε από καμιά διάκριση εκ μέρους της Rumi έναντι των πελατών της, πρέπει να τονισθεί.

Αυτά τα στοιχεία μειώνουν τη βαρύτητα της προσαπτόμενης παράβασης και πρέπει, επομένως, να επιτρέψουν την ελάφρυνση του προστίμου.

(Το μέρος που αναφέρεται στα δικαστικά έξοδα παραλείπεται.)

10. Για όλους τους προεκτεθέντες λόγους, προτείνω εν συμπεράσματι στο Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα ακυρώσεως της προσβαλλομένης απόφασης και να μειώσει κατά το ήμισυ το πρόστιμο.